

Conferința națională cu participare internațională

DEVIANȚĂ ȘI CRIMINALITATE
Evoluție, Tendințe și Perspective
Volumul V - 2020

Editori coordonatori

NELU NIȚĂ
ION RUSU
NICOLETA-ELENA HEGHEȘ
MARIUS CIPRIAN BOGEA
RADU NĂFORNIȚĂ

DEVIANȚĂ ȘI CRIMINALITATE

Evoluție, Tendințe și Perspective

Volumul V - 2020

Editori coordonatori

NELU NIȚĂ

ION RUSU

NICOLETA-ELENA HEGHEȘ

MARIUS CIPRIAN BOGEA

RADU NĂFORNIȚĂ

Universul Juridic

București

– 2020 –

Prefață

Materialele cuprinse în acest volum au fost prezentate la Conferința Națională cu participare internațională „Devianță și Criminalitate. Evoluție, Tendințe și Perspective – DECRET”, a cincea ediție, care s-a desfășurat în perioada 14-15 noiembrie 2019, la Universitatea „George Bacovia” din Bacău, în parteneriat cu mediul academic și profesional.

Conferința a fost integrată în Manifestările Științifice ale Universității „George Bacovia” și a cuprins, pe lângă sesiunile desfășurate în plen, o serie de activități pre-conferință: concurs cu tematică adresat studenților, dezbateri tip-masă rotundă etc.

Conferința DECRET a fost organizată în parteneriat academic cu alte instituții universitare din România și Republica Moldova, precum și cu instituții și organizații cu atribuții și responsabilități în prevenirea și combaterea devianței, fiind susținută financiar de Consiliul Județean Bacău, precum și de Primăria și Consiliul Local al municipiului Bacău. Un partener important în desfășurarea și promovarea națională și internațională a Conferinței DECRET 2019, a fost Institutul de Cercetare a Calității Vieții din cadrul Academiei Române.

Sprijinită de un prestigios Comitet Științific, Conferința DECRET 2019 a avut drept obiectiv principal continuitatea în identificarea evoluției, tendințelor și perspectivelor formelor de devianță și criminalitate națională și internațională, în scopul apropierii cercetării științifice de activitatea practică a instituțiilor și organizațiilor implicate în prevenirea și combaterea fenomenelor antisociale.

Scopul conferinței DECRET a constat în prezentarea și diseminarea de către specialiști recunoscuți din diferite domenii de activitate, a celor mai recente și importante evoluții și bune practici în investigarea, prevenirea și combaterea diferitelor forme de manifestare a devianței și delincvenței, precum și consolidarea rolului cercetării științifice academice în prevenirea și combaterea devianței și delincvenței, prin abordarea unor teme de maximă relevanță și actualitate.

Desfășurată în cadrul a 3 secțiuni (I – *Prevenirea și combaterea devianței și a criminalității. Abordări integrate în evoluția, tendințele, impactul și perspectivele de manifestare a devianței și criminalității*; II – *Cererea și oferta de droguri. Strategii de aplicare a legislației în domeniul antidrog*; III – *Antifraudă și anticorupție. Metode și mijloace de prevenire, detectare și investigare a fraudelor și faptelor de corupție*), Conferința DECRET 2019 s-a bucurat de o largă participare, peste 120 de comunicări științifice fiind înscrise în Conferință.

În cele două sesiuni de plen a conferinței DECRET au fost prezentate 13 comunicări științifice, de larg interes la nivel național și internațional.

O serie de premiere notabile au marcat ediția a cincea a Conferinței DECRET, printre acestea fiind și remarcabilul parteneriat cu Institutul de Cercetare a Calității Vieții din cadrul Academiei Române. De asemenea, o serie de personalități ale vieții academice internaționale s-au alăturat Comitetului Științific al Conferinței DECRET 2019: **Prof. univ. dr. Julia M. PUASCHUNDER** de la The New School, The Schwartz Center for Economic Policy Analysis, USA și **Prof. univ. dr. Marian Gh. SIMION**, Field Education Supervisor, Harvard University Divinity School.

Se remarcă la ediția din 2019 și prezența în plen și pe secțiuni a mediului academic internațional prin intermediul **Professor dr. Hitomi TAKEMURA** de la Universitatea Hitotsubashi, Tokyo din Japonia, **Professor dr. Roberta RENATI**, de la Universitatea din Pavia - Italia, **professor Marian SIMION** de la Harvard University, USA, Președinte al

Institutului pentru Studii de Pace în Creștinismul Răsăritean (IPSEC), domnul **colonel Jorge Humberto MARQUES CASEIRO** de la Guarda Nacional Republicana, Portugalia, domnul **Dr. Radu Tudor PETRE** de la Civilian Deployable Capability, România, doamna **Professor dr. Maria VIARENICH**, Research Fellow in Center for Socio-Cultural Cooperation Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Belarus, Minsk, Belarus, și doamna **Professor dr. Natalya SOSNOVSKAYA**, Research Worker Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Belarus, Minsk, Belarus.

Având în vedere parteneriatul și implicarea Institutului de Cercetare a Calității Vieții din cadrul Academiei Române în organizarea și promovarea ediției cu numărul 5 a Conferinței DECRET, s-a remarcat de asemenea și participarea consistentă la conferință a cercetătorilor din cadrul unor importante institute ale Academiei Române, cum sunt: Institutul de Cercetare a Calității Vieții din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, Institutul de Prognoză Economică și Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Acad. “David Davidescu”, aceștia fiind: domnul **Academician Cătălin ZAMFIR**, domnul **CȘ I, Dr. Sorin CACE**, domnul **CȘ III, Dr. Eugen GLĂVAN**, doamna **Prof. univ. dr., CȘ I Mariana BĂLAN**, doamna **CȘ I Dr. Simona Maria STĂNESCU**, doamna **CȘ II Simona ILIE**, domnul **Conf. univ. dr. Ion IFRIM**, domnul **Dr. Valentin-Stelian BĂDESCU** și domnul **Dr. Tiberiu POPESCU**.

Între premierele remarcabile ale Conferinței DECRET 2019 amintim și participarea și implicarea în cadrul organizării și desfășurării lucrărilor acestui important eveniment științific și a Direcției Generale Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin participarea specialiștilor DGA la evenimentele pre-conferință: Concursul de eseuri „etică și integritate în mediul academic” adresat studenților din cadrul Universității „George Bacovia” și work-shop-ul „Modalități de promovare a unui mediu universitar etic”. Sesiunea de workshop dedicată luptei anticorupție, organizată pe ateliere de lucru, s-a desfășurat prin constituirea a 4 echipe cu câte 5 studenți din cadrul Universității „George Bacovia” Bacău, de la toate programele de studii.

Tot în cadrul evenimentelor pre-conferință DECRET 2019 a fost organizată de către Agenția Națională Antidrog prin intermediul Centrului Regional de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Bacău, în colaborare cu Inspectoratul Școlar al Județului Bacău și o masă rotundă tematică cu aplicabilitate practică „Modalități de lucru interactive în prevenirea consumului de droguri în școală”.

La această masă rotundă, la care au participat peste 40 de cadre didactice din județul Bacău, au fost dezbătute teme referitoare la modalitățile atractive și eficiente de realizare a unor activități preventive în rândul elevilor. După o scurtă prezentare a politicilor naționale cadru privind prevenirea consumului de droguri în rândul elevilor, participanții au fost invitați la o serie de activități interactive care au avut rolul de a exemplifica modalitățile prin care elevii pot recepționa cu mai mare ușurință și încredere mesajele referitoare la riscurile pe care le presupune consumul de substanțe psihoactive. Între concluziile acestei mese rotunde s-au remarcat cele referitoare la necesitatea instruirii adulților, în special a cadrelor didactice și a părinților, cu privire la modalitățile de transmitere a informațiilor specifice, și la atenția deosebită care trebuie acordată pregătirii anterioare a activităților de prevenire. În final, participanții au remarcat necesitatea adaptării discursurilor preventive adresate elevilor ținându-se cont de dinamica problematicei și a fenomenului drogurilor.

O temă de actualitate și cu o importanță deosebită în desfășurarea Conferinței DECRET 2019 a fost dezbătută în cadrul mesei rotunde organizate între activitățile pre-conferință „Corupția în România este o problemă de nerezolvat? Specificul prevenirii și combaterii

corupției în administrația publică din România”. La această masă rotundă au participat peste 30 de persoane, studenți, cadre didactice universitare, avocați, reprezentanți ai unor instituții publice din municipiul Bacău, inclusiv din cadrul Direcției Generale Anticorupție.

După o scurtă și sintetică prezentare a istoriei și cauzelor corupției din România, coordonatorul mesei rotunde a propus fiecărui participant ca, punându-se în diverse roluri ale persoanelor care dau, acceptă sau primesc mită, să-și spună punctul de vedere cu privire la soluțiile pe care le consideră că ar fi cele mai utile în scopul prevenirii și combaterii corupției în România, inclusiv în administrația publică.

Dintre principalele concluzii desprinse în cadrul acestei mese rotunde pot fi menționate:

- Corupția în România există dintotdeauna;
- Nu suntem noi cei mai corupți din lume, corupția fiind un fenomen complex, însă suntem ținuti într-o zonă în care se spune permanent că suntem o țară foarte coruptă;
- Problema corupției se află în fiecare dintre noi și, pentru a o combate, fiecare dintre noi trebuie să-și facă o analiză serioasă și să fie el însuși, în tot ceea ce face, consolidându-și permanent voința de a rezista la orice fel de tentații;
- În vederea prevenirii corupției, fiecare dintre noi trebuie să ne asumăm roluri anticorupție pentru cei aflați în apropierea noastră, în familie, la serviciu, în grupurile sociale din care facem parte, etc.;

S-a evidențiat faptul că, în ceea ce privește corupția la nivel înalt, marea corupție, aceasta nu ar fi putut să ajungă la evoluțiile manifestate în România, dacă nu ar fi existat mentalitatea miciei corupții, care vine în timp, din cutumele vieții comuniste, astfel că vina ne aparține tuturor, deopotrivă, celor care dau și celor care acceptă și primesc mita. În finalul mesei rotunde s-a manifestat optimism cu privire la succesul luptei anticorupție, un rol important avându-l noua generație de tineri care vine din urmă, fiind dați ca exemplu și tinerii studenți care și-au prezentat propriile creații la Concursul de Eseuri, impresiile lăsate, în acest sens, fiind deosebite.

La ediția 2019 a Conferinței DECRET s-au înscris și au participat la dezbateri cu comunicări științifice pe secțiuni, cadre didactice universitare, studenți, masteranzi și doctoranzi, din diferite centre universitare din întreaga țară, precum: Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea din București, Universitatea Al.I. Cuza din Iași, Universitatea Spiru Haret din București, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Danubius” din Galați, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Titu Maiorescu” din București, Universitatea „Transilvania” din Brașov, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea „Hyperion” din București, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, Universitatea din Craiova, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ioan Minicu” din București și Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași.

Conținutul tuturor comunicărilor științifice prezentate în plen și pe secțiuni au fost apreciate de către publicul prezent ca fiind deosebit de actuale, importante și utile, prin prisma cantității, dar mai ales a calității informațiilor, care au fost transmise cu multă empatie și profesionalism.

Concluzia finală a Conferinței DECRET a fost minunat sintetizată de către domnul **conf. univ. dr. George-Mircea BOTESCU** din cadrul Universității București – *„În cadrilateralul celor mai bune Universități din România, nu mai este semnalată organizarea și desfășurarea anuală a unei asemenea conferințe, dedicată devianței și criminalității, astfel că Universitatea „George Bacovia” din Bacău constituie o ipostază de excelență didactică, deoarece*

conferințele DECRET impun, atât prin standardele științifice, cât și prin transparență, originalitate și gândire critică veritabilă, temeritatea opiniilor și argumentelor spre consacrarea adevărului științific și promovarea românismului și gloria patriei noastre”

Sunt de asemenea de apreciat și de menționat impresiile pozitive transmise de o parte din participanții la Conferința DECRET 2019: „*Îmi manifest entuziasmul de a forma un grup de lucru, centrat și pe activitatea de cercetare, suplimentar atribuțiilor din fișa postului, asta și datorită implicării dvs.!*” (Andreea-Cătălina FORȚU), „*Vă mulțumesc pentru invitație. Sunt onorat să particip la o reuniune academică atât de densă ca tematică științifică și reprezentare*”. „*Doresc să-mi exprim gratitudinea pentru calitatea academică și managementul CONFERINȚEI DECRET/2019. Adaug colegialitatea caldă pe care am întâlnit-o în universitatea bacoviană și atmosfera plăcută a activităților extra-curriculare. Doresc CONFERINȚEI DECRET un important parcurs academic în următorii ani, pentru că este, în mod legitim, singura manifestare universitară dedicată DEVIANȚEI/CRIMINALITĂȚII într-un format postmodern, interdisciplinar, european și internațional!*” (George-Mircea BOTESCU). „*Vă mulțumesc pentru că mi-ați acceptat propunerea și trebuie să vă spun că aici, la Penitenciarul Jilava, conferința dvs. a devenit un „must have”. În acest an ne-am înscris mai mulți decât în anul trecut, și intrăm în febra articolelor*” (Cristina TEOROC). „*Doresc, să vă felicit pentru organizarea conferinței. Temele abordate sunt de mare interes pentru mediul academic*” (Delia MAGHERESCU). „*Cuvintele sunt insuficiente pentru a ne exprima bucuria și onoarea de a fi fost invitați și prezenți la această prestigioasă manifestare științifică. Am fost privilegiați să fim într-o atmosferă și companie selectă! Am petrecut zile minunate, a fost o organizare perfectă, am audiat comunicări dintre cele mai interesante!*” (Valentin-Stelian BĂDESCU). „*Thank you very much for all of your efforts to host me. It was a great experience. It became the best European travel and conference to me*” (Hitomi TAKEMURA). „*Ne face o deosebită plăcere să vă anunțăm prezentarea conferinței în paginile revistei on-line ICCV România Socială, Conferința națională cu participare internațională „Devianță și criminalitate. Evoluție, tendințe și perspective” - „DECRET” – ediția 5/2019*” (Simona Maria STĂNESCU). „*Cu mulțumiri pentru oportunitatea de a ne manifesta științific. Vă mulțumesc pentru deosebita amabilitate arătată cu prilejul întâlnirii din cadrul Conferinței DECRET, unde am avut prilejul să cunosc oameni credincioși și patrioți! Sper ca acest eveniment să fie prilej de colaborare și dezvoltare în cadrul unor proiecte comune*” (Maria-Marinela MIHAILĂ). „*Vă mulțumesc pentru oportunitatea oferită și am speranța că anul viitor ne vom revedea într-o formulă extinsă cu personalități din străinătate*” (Nicoleta-Elena HEGHEȘ).

Pe timpul conferinței toți participanții au pășit pe ALEEA PREVENIRII, ocazie cu care au vizionat mai multe standuri de prezentare a bunelor practici în domeniul prevenirii devianței, delincvenței și criminalității, organizate de importante instituții din municipiul Bacău, acestea fiind: Inspectoratul de Poliție Județean Bacău, Inspectoratul Județean de Jandarmi „Ștefan cel Mare” Bacău, Gruparea Mobilă de Jandarmi Bacău, Poliția Locală Bacău, Agenția Națională Antidrog – Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Bacău, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane - Centrul Regional Bacău, Direcția Generală Anticorupție - Serviciul Județean Anticorupție Bacău, Școala Națională de Pregătire a Agențiilor de Penitenciare Târgu Ocna, Penitenciarul Bacău, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, Direcția de Asistență Socială a municipiului Bacău, Direcția de Sănătate Publică Bacău, Centrul Educativ Târgu Ocna și Serviciul Public Comunitar pentru Eliberarea și Evidența Pașapoartelor Simple Bacău.

Instituțiile menționate, prin standurile și imaginile video prezentate, au pus în evidență principalele atribuții pe care le au în serviciul comunității, precum și modele de bune practici în sprijinul cetățeanului, pentru prevenirea și combaterea principalelor tipuri de riscuri și amenințări la adresa comunității, specifice domeniului de activitate al fiecărei instituții prezente pe Alea Prevenirii.

În cadrul conferinței au fost lansate și două cărți, respectiv:

Prima carte lansată a fost „1918”, de la Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ, București, 2019. Autor: Prof. dr. Gică MANOLE de la Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Jud. Botoșani, carte prezentată de Conf. univ. dr. Alexandru AMITITELOAIE. Această carte a fost scrisă: „Întru slava celor 6300 de fii ai fostului județ Dorohoi, care au murit pentru înfăptuirea Unității Naționale a României (1916-1919)”.

A doua carte lansată a fost „Intellectualul în labirint”, de la Editura VASILIANA, Iași, 2019. Coordonatori: Anca DIMITRIU, Ana-Irina IORGA și Ana-Elisabeta TOMORUG de la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din Iași, carte prezentată de Dr. Valentin-Stelian BĂDESCU. Este o carte despre: „Dimitrie Cantemir și vocația europeană a gândirii românești”, carte prezentată de dl. Dr. Valentin-Stelian BĂDESCU.

De asemenea, în ziua de 15.11.2019 au fost organizate dezbateri în cadrul unei mese rotunde intitulate „Metode și tehnici socio-profesionale de gestionare a comportamentelor infracționale în mediul penitenciar – Studiu: POLIȚIST DE PENITENCIARE – Tendințe, Provocări, Oportunități”, desfășurată la Școala Națională de Pregătire a Agenților de Penitenciare (SNPAP) Tîrgu Ocna. La aceste dezbateri au fost prezente peste 100 de persoane, respectiv: cadre didactice universitare, cadre didactice ale SNPAP, masteranzi, doctoranzi, studenți, elevi ai SNPAP, personal de specialitate din cadrul Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic etc.

Cu această ocazie, studiul „POLIȚIST DE PENITENCIARE – Tendințe, Provocări, Oportunități” a pus în evidență noile tendințe, provocări și oportunități ce stau în fața polițiștilor de penitenciare, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 145 din 22 iulie 2019 privind Statutul polițiștilor de penitenciare. În baza noii legi, polițistul de penitenciare obține o nouă identitate, de care trebuie să fie conștient, în activitatea profesională pe care o desfășoară în interesul comunității prin punerea în aplicare a legislației privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în limitele competențelor stabilite prin lege. Mai presus de orice, polițistul de penitenciare trebuie să fie integru, având obligația de a respecta drepturile și libertățile fundamentale ale omului, Constituția și legile țării, prevederile reglementărilor interne și, de asemenea, să îndeplinească ordinele și dispozițiile legale ale șefilor ierarhici privind activitatea sa profesională. Valorile etice ale noului polițist de penitenciare, sunt: integritatea, obiectivitatea, transparența, receptivitatea și responsabilitatea profesională.

Programul acestei mese rotunde a mai inclus și prezentarea a trei teme importante, respectiv:

Tema: „Munca din pasiune și pasiunea în muncă” prezentată de agent de poliție Ramona CIOFU, studentă în anul III la Universitatea „George Bacovia” din Bacău, Facultatea de Științe Economice, Juridice și Administrative, Programul de studii de licență Drept.

Tema: „Insertia tinerilor pe piața muncii” prezentată de doamna Prof. univ. dr., CȘ I Mariana BĂLAN de la Institutul de Prognoză Economică - INCE, Academia Română.

Tema: „Potențialul economiei sociale în re(insertia) pe piața muncii a persoanelor private de libertate” prezentată de doamna CȘ I Dr. Simona Maria STĂNESCU de la Institutul de

Cercetare a Calității Vieții, Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, Academia Română.

Conferința DECRET 2019 s-a încheiat la Universitatea „George Bacovia” din Bacău într-o atmosferă caldă și prietenească, așa cum s-a și desfășurat de altfel, manifestându-se speranța și încrederea revederii la Conferința DECRET 2020.

Cea mai mare parte a lucrărilor Conferinței DECRET 2019 sunt publicate în acest volum, o mică parte din acestea fiind publicate și în Revista „Acta Universitatis George Bacovia. Juridica”, revistă inclusă în BDI:

<http://www.ugb.ro/modules/wfchannel/index.php?pagenum=43>

Editori coordonatori

SCURTE CONSIDERAȚII PRIVIND ISTORICUL CORUPȚIEI ÎN ROMÂNIA

dr. Valentin-Stelian BĂDESCU

Avocat, Baroul București
Universitatea Româno-Germană din Sibiu
Cercetător științific asociat la
Institutul de Cercetări Juridice, „Acad. Andrei Rădulescu”
din cadrul Academiei Române
Membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii
al Academiei Române
E-mail: valentinbadescu@yahoo.com

Drd. Liviu DONE

Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București,
Școala Doctorală de Ordine Publică și Siguranță Națională

„Imoralitatea din viața politică este o amenințare mult mai serioasă. Probabil cel mai serios obstacol în calea progresului României îl constituie aproape completa lipsă de responsabilitate socială a majorității liderilor români ca și a celor mai mulți militanți politici.

Acest gen de imoralitate - sau puteți să-i spuneți lipsă de onestitate - este acceptat pretutindeni.

Atât de lipsiți de scrupule sunt politicienii, ca grup, încât un caz de excepție este imediat comentat.

Înclinația oricui este să joace potrivit regulilor dominante sau lipsei de reguli.

Cutare politician greu, poate fi blamat că își umple propriul buzunar atunci când toți colegii procedează întocmai, iar el ar fi considerat un fraier, dacă s-ar abține?

România, țară din Balcani cu cea mai numeroasă populație, dispune de extraordinare posibilități.

Are grâu, are lemn, are petrol. Dacă va reuși să-și pună în viața politică ordine și să alcătuiască un program economic constructiv, ar putea deveni, curând, o națiune de care să se țină cont în viața politică, economică și culturală europeană.

Dar, deocamdată, politica românească nu urmează o schemă inteligibilă”.

John. I.B. McCulloch, scriitor și ziarist american. A făcut aceste referiri la politicienii români, după ce a vizitat România, în octombrie 1935.

Rezumat

Inițial, am fost tentat să afirm că fenomenul corupției ține în primul rând de moștenirea regimului comunist. Până în decembrie 1989, este adevărat că România a cunoscut regimul unei dictaturi comuniste. Iar această moștenire a fost toxică, în multe privințe. Corupția face

parte și ea din această moștenire. Am observat că ideea moștenirii comuniste, deși dezbaterea este atât de veche și pare că totul s-a spus, a atras atenția. Și nu întâmplător. E avantajos să pui corupția pe seama comunismului, din mai multe motive. Pe de o parte, înlătură ipoteza cea mai incomodă și mai tulburătoare, potrivit căreia a existat, mereu, în societățile românești, o dublare a normei oficiale cu una neoficială, uneori mai puternică. Prin acest studiu ne-am propus să aprofundăm un scurt istoric al corupției din România, în care este inclusă și o analiză cu privire la originea comunistă a acestui grav flagel postdecembrist care macină societatea românească.

Cuvinte-cheie: *corupție; imoralitate; etică; legislație anticorupție; dreptul Uniunii Europene.*

1. Argumentum și cuvânt-înainte

Mai mult hobby decât preocupare sistematică, orientată spre analiză, structurare valorică și sinteză teoretică, observarea fenomenului corupției românești din ultimele trei decenii, a însemnat pentru mine o a doua natură, complementară celei de avocat, cadru didactic, cercetător științific și de ce nu, fost militar de carieră. Grație ei, am cunoscut mulți oameni, am participat la numeroase conferințe și seminarii și am scris sute de pagini consacrate unor astfel de evenimente, la care s-au adăugat interviuri sau luări de cuvânt. Unele dintre acestea s-au pierdut, îmbrățișând soarta efemeră a tipăriturilor în care au apărut. Dar, când am trecut de la mașina de scris la computer, lucrurile s-au schimbat, oarecum, în sensul că am salvat în memoria acestuia din urmă majoritatea articolelor pe care le-am scris. La început, fără un scop anume, mai apoi cochetând cu ideea că, la un moment dat, aş putea alcătui un studiu bine documentat, examinând cu severitate și sistematizând mormanul pestriț de fișiere adunate în folderul pe care îl botezasem cu ceva vreme în urmă „Corupția”. S-ar putea spune, aşadar, că lucrarea de față reprezintă triumful tehnologiei moderne asupra comodității și spiritului comodității risipitor al autorului său, dar mai ales, insistența și fermitatea prietenului meu, profesorul universitar dr. Niță Nelu, care, prin obiectivul general al Conferinței naționale cu participare internațională organizată de Universitatea „George Bacovia” din Bacău **„DEVIANȚĂ ȘI CRIMINALITATE. EVOLUȚIE, TENDINȚE ȘI PERSPECTIVE „DECRET”** - Ediția 5/2019, care s-a desfășurat în perioada 12-15 noiembrie 2019 – eveniment organizat cu scopul de a încuraja activitatea de cercetare și analiză, în vederea identificării celor mai performante modalități de prevenire și combatere a multiplelor forme de devianță și delincvență, oferind totodată un cadru academic adecvat explorării științifice proactive și schimbului de idei din aria temelor de interes prin promovarea și consolidarea cercetării științifice axate pe aspecte teoretice și practice ale vieții cotidiene, prin colaborarea dintre mediul academic și mediul profesional în domeniul devianței și criminalității, din perspectivă politică, juridică, economică, socială, psihologică, etică, culturală, medico-legală, m-au determinat și m-a inspirat să optez pentru această temă a comunicării științifice.

Rățiunea unei astfel de Conferințe are la bază, dorința organizatorilor de a contribui la deslușirea acelor chestiuni de drept penal și de procedură penală, rămase controversate și sub imperiul noilor coduri, cu toată strădania comisiilor de redactare a acestora și a eforturilor instanței supreme în unificarea practicii judiciare, în vederea unei interpretări și aplicări unitare a legii penale. De asemenea, Conferința și-a propus să abordeze și chestiuni mai puțin cercetate ori de noutate, pentru a oferi o sursă de inspirație legiuitorului la redactarea normelor penale, dar și unele argumente care să servească organelor judiciare penale, în activitatea acestora de investigare și de cercetare a unor forme noi de criminalitate gravă internă

sau cu element de extraneitate. De fapt, aş fi nesincer, însă, dacă nu aş recunoaşte că am decis să aleg această temă şi pentru că, recitind întregul material aflat la baza alcătuirii ei, am ajuns la concluzia că „mărturia” mea despre unele repere al ultimelor trei decenii de justiţie autohtonă, ar putea atenua într-o oarecare măsură impresia generală de degingoladă, de derută axiologică şi politizare excesivă care pluteşte deasupra unui domeniu prin definiţie extrem de sensibil, urmare inevitabilă a haosului ce domină întreaga societate românească.

A fost şi este reconfortant pentru mine, să pot constata că, din acest punct de vedere, în pofida dificultăţilor de tot felul, semnificativ de contabilizat acum nu este atât numărul absolvenţilor facultăţilor de drept care şi-au abandonat vocaţia şi „uneltele”, migrând spre meserii mai profitabile, cât al celor care au rezistat, chiar dacă într-o manieră stoică, în magistratură sau barouri, mulţi dintre ei continuându-şi carierele deja constituite şi recunoscute ca atare, în timp ce alţii au debutat absolut convingător, dându-ne motive de optimism cu privire la viitorul justiţiei noastre, cărora teoreticienii mai tenebroşi de felul lor, s-au pripit să o blameze şi acuze de corupţie şi politizare excesivă. Dincolo de această dovadă de entuziasm, poate prea îndrăzneţ exprimată în conjunctura actuală, cititorul paginilor ce urmează, nu trebuie să caute în cuprinsul lor intenţii de ierarhizare valorică a unor profesii juridice, a avocaţilor şi magistraţilor sau tendinţe de abordare şi evaluare a activităţii lor după alte criterii decât cele etice şi legale. Astfel de demersuri, manipulative, lipsesc cu desăvârşire, dovadă fiind că am stabilit succesiunea abordărilor în funcţie de evoluţia istorică a fenomenului corupţiei, dar fără a omite în totalitate gradul său de notorietate şi, aşa cum am procedat în atâtea momente postdecembriste cu problemele serioase ale societăţii româneşti, voi căuta pe cât posibil să rămân în hotarele datelor exacte. Şi, cum nu sunt jurnalist şi nici n-am la dispoziţie nu o redacţie, voi încerca să descopăr adevărul din analiza din perspectiva juridică a faptelor. E ceea ce face, de altfel, nu numai cercetătorul dreptului, dar şi cercetătorul în general, care scrie cu datele şi documentele în faţă, interpretându-le din perspectiva dată de logica vieţii. Precizez asta, deoarece în astfel de împrejurări, atât cercetarea prezentului, cât şi a istoriei, nu numai că pot, dar sunt obligate să se raporteze la logica vieţii. Aşadar, care este originea corupţiei în România?

2. Care e originea corupţiei?

Am fost tentat, iniţial, să afirm că fenomenul corupţiei, al „putreziciunii”, ţine în primul rând de moştenirea regimului comunist. Până în decembrie 1989, România a cunoscut regimul unei dictaturi comuniste. Iar această moştenire a fost toxică, în multe privinţe. Corupţia face parte din această moştenire. Am observat că ideea moştenirii comuniste, deşi dezbateră este atât de veche şi pare că totul s-a spus, a atras atenţia. Şi nu întâmplător. E avantajos să pui corupţia pe seama comunismului, din mai multe motive. Pe de o parte, înlături ipoteza cea mai incomodă şi mai tulburătoare, potrivit căreia a existat mereu în societăţile româneşti o dublare a normei oficiale cu una neoficială, uneori mai puternică. Un număr, din ianuarie 1985, al revistei „Limite”, publicaţie a românilor din exil condusă de Virgil Ierunca, publica fragmente din jurnalul lui Mircea Vulcănescu privitoare la experienţa sa de director al Vănilor. Omul de carte era siderat de insistenţa şi ingeniozitatea acelor care căutau derogări de la lege. Cine nu convingea de unul singur, venea cu un deputat şi, dacă nu reuşea nici atunci, comanda apariţia în presă a unor atacuri calomnioase. Supus acestui asalt neîndurător, directorul Vănilor din 1935 ajunsese să se culpabilizeze singur că este prea